

Zondag 14 juni 2015 : groeien in overgave

Bij Marcus 4 : 26 – 34

Wat ben je gegroeid!

Wie van ons herinnert zich niet deze opmerking van tantes en ooms, van oma's en opa's – en kennissen?

Van tijd tot tijd merk je dat je groter gegroeid bent. Het groeien zelf gaat ongemerkt. Van tijd tot tijd stel je vast dat je ouder geworden bent en zucht je wat: “Ach, waar is de tijd toch gebleven?”

Wij allemaal zijn in de loop van de jaren veranderd en gegroeid – meestal in de lengte, soms ook in de breedte...maar hopelijk groeien we ook in wijsheid en geloof.

Groei kunnen we in de natuur zien. In de lente is de zwarte akkerbodem opeens overtrokken door een groene donsdeken en in de zomer staat het gras zo hoog dat het gemaaid kan worden. Niemand heeft gezien, hoe dat precies gebeurd is. Het zaad is ontkiemd. Onmerkbaar schiet het gras of de maïs zo op, dat er gemaaid en geoogst kan worden. Het proces van groeien zelf onttrekt zich aan onze waarneming. Het gras horen groeien is een gave die alleen in sprookjes voorkomt. Het belangrijkste blijft onzichtbaar voor onze ogen. Het beslissende blijft verborgen en gebeurt toch. Daarom praat Jezus zo graag in gelijkenissen, met beelden uit de natuur en het dagelijks leven. Met behulp van beelden uit die wereld die mensen kunnen zien en begrijpen, praat Jezus over de wonderlijke, nieuwe wereld van God. Hij noemt die nieuwe wereld van God die hier en daar in onze wereld te merken is ‘Koninkrijk van God.

Jezus vertelt de mooie gelijkenissen over zaad dat groeit, over de boer die zaait en slaapt. Maar als een boer zou handelen zoals in de eerste gelijkenis, zou hij heel gauw met zijn bedrijf moeten ophouden. Moderne akkerbouw is ingewikkeld en precies geworden. Veredeld zaadgoed heeft voortdurende zorg nodig. Het moet op tijd bemest worden. Het onkruid en ongedierte moet op tijd bestreden worden. En soms moeten de planten bevloeid worden – met extra water. Anders zullen de opbrengsten tegenvallen. Natuurlijk, ook het weer speelt een belangrijke rol voor de oogst. Maar de boer kan zeker niet de handen in de schoot leggen en alleen maar toekijken hoe het graan groeit, totdat het tijd wordt voor de maaidorser, de combine. Zo werkt het natuurlijk niet.

Zo werkte het trouwens ook niet in de tijd van Jezus. Ook een boer van Galilea heeft het er niet van kunnen nemen en God al het werk laten doen. In de moeilijke opstandigheden van oosterse landen is veel ervaring en werk nodig om uit de droge akkerbodem graan voor het dagelijks brood te winnen. Zonder inspanning - alleen met zaaien en oogsten, groeide ook toen niet zo veel. Iedereen weet dat het zo simpel niet gaat. Met de gelijkenis over een boer die zaait en dan slaapt totdat het zover is om te oogsten, heeft Jezus zijn luisteraars dus uitgedaagd en aan het denken gezet. Natuurlijk heeft Jezus geen naïeve, onrealistische beschrijving van het boerenleven willen geven. Waar zal het Jezus dan om gaan?

Die gelijkenissen van het zaad hebben gedachten die zich laten verbinden met ons leven. Want ook wij, wij groeien. Wij groeien van kind naar volwassen, van klein naar groot, van jong naar oud, van begin naar eind. En zo leven wij ons leven. Dat gebeurt. Daar hoeven wij eigenlijk zo goed als niets aan te doen.

Dat lijkt heel gemakkelijk. En toch weten we dat groeien en ouder worden moeilijk kan zijn. Met vallen en op staan begint het leven letterlijk. De pubertijd doormaken is vaak een heftig gebeuren van uitproberen, grenzen opzoeken, en zo leren wie je bent te midden van anderen. En als je net je plek hebt gevonden met werk en relaties kan alles weer anders worden als er een kind in je leven komt.

En allerlei ervaringen met het leven, ziek worden, werkloos worden, een geliefde naaste verliezen, scheiden, met pensioen gaan, of gehandicapt worden – steeds weer moet je bij jezelf te rade gaan hoe je daar mee om kunt gaan, hoe je het redt in een nieuwe situatie. Hoe je door kunt gaan met groeien. Steeds weer zoeken naar wie je bent. En ook steeds weer vragen of je, zoals je bent, wel op een goede, zinvolle wijze verder gaat door het leven.

En ook steeds weer ontdekken, dat je, zoals je bent, verder kunt gaan. Soms met moeite en verdriet. Soms omdat je ontdekt levenskracht te ontvangen. Meer dan je maar kon vermoeden.

De gelijkenissen van het zaad laten zich ook verbinden met geloof. Want ook geloof heeft te maken met groei. En dan bedoel ik niet, dat je geloof steeds groter wordt. Groeien in geloof heeft eerder te maken met meer leren zien, en horen en ervaren.

Dat meer is niet alleen het hoopvolle en bemoedigende, het gelukkige en dragende.

Het meer heeft ook te maken met de zelfkanten en rafelkanten en grenzen van het leven onder ogen zien.

En daar mee leren om te gaan. Dat is vaak niet eenvoudig en vergt heel veel van ons.

Maar, het kan soms niet anders, of groeien in geloof heeft te maken met twijfel doormaken. En twijfel, twijfel hoeft niet per definitie tot ongelof te leiden.

Als je twijfel onder woorden brengt, en er door heen groeit, het weet te doorstaan - dan kan, na een tijd van verwarring en niet weten, twijfel een nieuw begin inluiden.

En ook een bron van geloofsvernieuwing worden. Dan groei je op onvermoede wijze, anders misschien dan je had gedacht.

Geloof, geloof is dan ook niet in een zin vast te leggen.

Er is geloven als vertrouwen op God, die de wereld draagt en ons uitdaagt om in zijn naam te leven op aarde onder de hemel.

Of geloven als verwondering over en respect voor het geheim dat ten grondslag ligt aan alles wat groeit en bloeit en adem heeft.

Geloven kan zijn als weet hebben van een ‘ander ‘ weten, kennis hebben van wat er toe doet en wat niet. Op welke wijze leven zinvol kan zijn.

Geloven als waagstuk, zo kan het zijn, wagen met God.

Onder ogen zien dat het leven niet alleen rust, maar ook veel

onrust geeft.

Geloven als keuze, zoals geloven uitdaagt tot keuzes. Steeds weer kiezen voor het leven, voor het goede en tegen het kwade, en om het verschil daarin te leren zien.

Twee gelijkenissen over het zaad hebben we gehoord.

Gelijkenissen die zich laten verbinden met leven, en met geloof. Bij beide gelijkenissen is het van belang om naar het midden te kijken. Wat gebeurt er nadat er gezaaid is, en voordat er geogost wordt? De zaaier hoeft niets te doen. Het zaad herbergt voldoende in zich zelf om te kunnen groeien.

En wat gebeurt er in het midden van dat kleinste onder de zaden? Daarin ligt de grootste van alle planten verborgen.

Dat is het hoopvolle van deze gelijkenissen, die zelfs verwijzen naar Gods koninkrijk. Het gaat om het midden, dat wat gegeven is in het zaad. De mogelijkheid tot groei die er in is verborgen.

De groeikracht is vanzelfsprekend gegeven. Het leven is er in aanwezig. Het enige wat nodig is, is overgave.

Overgave van het zaad aan de aarde. Overgave van de mens aan het leven. Overgave in geloof aan God.

En dan moet ik altijd aan het verhaal van paus Johannes XXIII denken. Toen alle problemen van de wereld en de kerk op hem afkwamen en hij al een paar nachten niet had geslapen en dagen hard had gewerkt kwam hij tot het volgende inzicht en hij bad: God, het is Uw wereld en uw kerk...ik, ik ga nu slapen.” Hij had hard gewerkt, maar nu was hij moe. En ik denk, dat hij die nacht veel beter kon slapen, omdat hij los kon laten en zich kon overgeven aan de rust van de nacht.

Die houding van Johannes XXIII, zijn volle inzet maar daarna ook weer zijn moed om los te laten en aan God over te laten – in vertrouwen- heeft veel met die geduldige levensinstelling te maken van die boer in Jezus' gelijkenis.

En dat is het wat ik ook ons van harte wens, voor ieder van ons en voor ons als gemeente – meer vertrouwen in de kracht van Gods koningschap die ons doet groeien.

En laten we God vragen om geduld en een lange adem. Dan kunnen we het volhouden ook als ons gebed soms krachteloos lijkt en als Gods boodschap ons op bepaalde tijden moeilijk raakt.

Jezus wil ons met zijn gelijkenissen niet ontmoedigen en ook niet overvragen. Hij wil ons juist bemoedigen door op allerlei manieren te wijzen op Gods aanwezigheid.

En vandaag mogen wij ons in de tekenen van brood en beker vieren dat God ons nabij wil.

Op onze weg door de wereld, op weg naar zijn nieuwe wereld.

Dat het ons zal sterken voor ons leven en geloven.

Kome wat komt

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

Hillegonda Ploeger